

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2013

YEARBOOK

2013

ГОДИНА 4

VOLUME IV

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2013
YEARBOOK
2013

ГОДИНА 4

VOLUME IV

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот

проф. д-р Јованка Денкова

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева Гудева
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Махмут Челик
Доц. д-р Ранко Младеноски
М-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

Проф. д-р Виолета Димова
Вонр. проф. Луси Караниколова
Доц. д-р Толе Белчев
Доц. д-р Билјана Ивановска
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Марија Леонтиќ
Доц. д-р Марија Кусевска
Доц. д-р Марија Кукубајска
Виш лектор м-р Снежана Кирова
М-р Весна Коцева

Главен уредник

Доц. д-р Билјана Ивановска

Одговорен уредник

Доц. д-р Нина Даскаловска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Доц. д-р Марија Кукубајска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Печати

Печатница „2-ри Август“ - Штип
Тираж - 300 примероци

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph.D.
Prof. Blazo Boev, Ph.D.
Prof. Liljana Koleva – Gudeva, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Mahmut Chelik, Ph.D.
Ass. Prof. Ranko Mladenovski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M.Sc.

Editorial staff

Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Asoc. Prof. Lusi Karanikolova Ph.D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Leontic, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Kusevska, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Kukubajska Ph.D.
Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.

Editor in chief

Ass. Prof. Nina Daskalovska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska–Atanasovska
(Macedonian)
Ass. Prof. Marija Kukubajska, Ph.D.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Printing

„Vtori Avgust“ - Stip
Printing No 300

Address of editorial office

Goce Delcev University–Stip
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10A
PO box 201, 2000 Stip
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

д-р Билјана Ивановска д-р Јаготка Стрезовска СИНТАКСИЧКАТА СТРУКТУРА НА ГЛАГОЛИТЕ СО ПРИЗНАКОТ „ЕМОЦИОНАЛНОСТ“ ВО ГЕРМАНСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Бiljana Ivanovska, Ph.D. Jagotka Strezovska, Ph.D. THE SYNTACTIC STRUCTURE OF THE VERBS WITH THE FEATURE “EMOTIONALITY” IN THE CONTEMPORARY GERMAN AND MACEDONIAN LANGUAGE	7
д-р Билјана Ивановска д-р Нина Даскаловска ПРЕГЛЕД И КЛАСИФИКАЦИЈА НА ГЛАГОЛИТЕ ШТО ИСКАЖУВААТ ПСИХИЧКА СОСТОЈБА ВО ГЕРМАНСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Бiljana Ivanovska, Ph.D. Nina Daskalovska, Ph.D. OVERVIEW AND CLASSIFICATION OF VERBS EXPRESSING PSYCHOLOGICAL STATE IN CONTEMPORARY GERMAN AND MACEDONIAN LANGUAGE	15
д-р Дејан Методијески Костадин Голаков КУРСЕВИТЕ ЗА СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ КАКО ФАКТОР ЗА ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКАТА СЕЗОНА Dejan Metodijeski, Ph.D. Kostadin Golakov FOREIGN LANGUAGE COURSES AS A FACTOR FOR PROLONGATION OF THE TOURIST SEASON	23
м-р Ева Ѓорѓиевска КОНЦЕПТОТ НА НАРАТИВЕН ИДЕНТИТЕТ КАЈ ПОЛ РИКЕР И НЕГОВАТА ПРИМЕНЛИВОСТ НА ДЕЛОТО НА МАРСЕЛ ПРУСТ Eva Gjorgjievсka, M.A. THE CONCEPT OF NARRATIVE IDENTITY IN PAUL RICOEUR AND ITS APPLICABILITY ON MARCEL PROUST’S WORK	29
доц. д-р Фадил Хоџа СУЛТАНИ ПОЕТИ ОД 16 ВЕК И НИВНАТА ПОЕЗИЈА Fadil Hodza, PhD SULTANS POETS IN THE XVI CENTURY AND THEIR POETRY	39
Ивана Митева ПРИЧИНИ ЗА КОРИСТЕЊЕ ТЕХНОЛОГИЈА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК Ivana Miteva REASONS FOR USING TECHNOLOGY IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM	49

- м-р Јане Јованов**
ЛИНГВИСТИЧКИОТ РЕЛАТИВИЗАМ ПРЕКУ ПРЕГЛЕДОТ НА
ЕУФЕМИЗМИ И ПРИНЦИПИТЕ НА НОВОГОВОРОТ ВО „1984“
Jane Jovanov, M.A.
LINGUISTIC RELATIVISM THROUGH A REVIEW OF
EUPHEMISMS AND THE PRINCIPLES OF NEWSPEAK IN “1984” 55
- проф. д-р Блаже Китанов**
РАСКАЗИТЕ И ПАТОПИСИТЕ НА АЦО ШОПОВ
Ph.D Blaze Kitanov
STORIES AND TRAVELOGUE NOTES OF ACO SHOPOV 63
- д-р Ранко Младеноски**
ОДНОСОТ НА МАКЕДОНИСТИТЕ ОД 19 ВЕК
КОН АНТИЧКА МАКЕДОНИЈА
Ranko Mladenoski, Ph.D.
THE POSITION OF 19TH CENTURY
MACEDONIAN REFORMERS ON ANCIENT MACEDONIA 73
- д-р Марија Леонтиќ**
СЕМАНТИКАТА НА ТУРСКИОТ СУФИКС
-џи/-чи /-CI/ (-c1, -c1, -cu, -cū, -ç1, -ç1, -çu, -çü)
ВО ТУРСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
Marija Leontic, Ph. D.
THE SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX
-џи/-чи /-CI /(-c1,-c1,-cu,-cū,-ç1,-ç1,-çu,-çü)
IN THE TURKISH AND IN THE MACEDONIAN LANGUAGE 83
- д-р Луси Караниколова-Чочоровска**
ЗА ТРАДИЦИЈАТА И МЕНТАЛИТЕТОТ ВО РОМАНОТ
„ЗОНА ЗАМФИРОВА“ ОД СТЕВАН СРЕМАЦ
Lusi Karanikolova-Chochorovska, Phd
ON THE TRADITION AND MENTALITY IN THE NOVEL
„ZONA ZAMFIROVA“ BY STEVAN SREMAC 93
- доц. д-р Махмут Челик**
ЖИВОТНОТО ДЕЛО НА ШУКРИ РАМО (1918-1988)
Mahmut Celik, PhD
THE LIFEWORK OF THE WRITER SHUKRI RAMO 103
- м-р Марија Крстева**
ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА ДЕНЕС – ДАЛИ „ЛОКАЛНОТО“ Е НОВОТО „ГЛОБАЛНО“?
Marija Krteva, MA
IS THE “LOCAL” THE NEW “GLOBAL”? 109
- д-р Марија Кусевска**
СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА
Marija Kusevska, PhD
DEVELOPING PRAGMATIC COMPETENCE 113

м-р Марија Тодорова м-р Весна Коцева АНКЕТАТА КАКО МЕТОД ЗА НАУЧНО ИСТРАЖУВАЊЕ Marija Todorova, M.A. Vesna Koceva, M.A. SURVEY AS A SCIENTIFIC RESEARCH METHOD	121
Моника Ценова УПОТРЕБАТА НА КОНЦЕПТУАЛНАТА МЕТАФОРА КАКО ПРОМОТОР НА ВЕСТИ ВО НАСЛОВИТЕ НА МАКЕДОНСКИТЕ И АМЕРИКАНСКИТЕ ВЕСНИЦИ Monika Cenova THE USE OF CONCEPTUAL METAPHOR AS A NEWS STORY PROMOTER IN MACEDONIAN AND AMERICAN NEWSPAPER HEADLINES	131
м-р Надица Маркоска ЛЕКСИКАТА ВО ФУДБАЛОТ ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК Nadica Markoska, M.A. FOOTBALL LEXICON OF ITALIAN LANGUAGE	139
м-р Наталија Поп Зариева ФИКЦИЈА ИЛИ РЕАЛНОСТ: ПОПУЛАРНАТА КУЛТУРА НА 21 ВЕК И ПОСТМОДЕРНАТА ЛИТЕРАТУРА Natalija Pop Zarieva, M.A. FICTION OR REALITY: POPULAR CULTURE OF 21 st CENTURY AND POSTMODERN LITERATURE	149
д-р Нина Даскаловска д-р Билјана Ивановска РАЗВИВАЊЕ НА ВЕШТИНИТЕ НА ЧИТАЊЕ Nina Daskalovska, Ph.D. Biljana Ivanovska, Ph.D. DEVELOPING READING SKILLS	155
доц. д-р Марија Емилија Кукубајска Фросина Јованова ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНА СПОРЕДБА: АМЕРИКАНСКАТА БИТ КУЛТУРА СОЦИЈАЛНО АКТИВИРАНА ОД ПОСТМОДЕРНИЗМОТ Marija Emilija Kukubajska, PhD Frosina Jovanova INTERDISCIPLINARY COMPARISON: THE AMERICAN BEAT CULTURE SOCIAALLY ACTIVATED BY POST-MODERNISM	161
проф. д-р Виолета Димова Габриела Николовска ЕТИЧКИТЕ ВРЕДНОСТИ ВО БАЈКИТЕ ОД БРАЌАТА ГРИМ Violeta Dimova, Ph.D. Gabriela Nikolovska ETHICAL VALUES IN THE GRIMM BROTHERS' FAIRY TALES	173

- проф. д-р Димова Виолета**
Гордана Николовска
ВТОР СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СОВРЕМЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ – АСПЕКТИ И
УСЛОВИ ЗА НЕГОВО ИЗУЧУВАЊЕ
Ph.D. Dimova Violeta
Gordana Nikolovska
SECOND FOREIGN LANGUAGE IN CONTEMPORARY EDUCATION:
ASPECTS AND CONDITIONS FOR ITS ACQUISITION 179
- м-р Драгана Кузмановска**
м-р Биљана Петковска
Весна Ничева
УСПЕШЕН ТРАНСФЕР НА ПОГОВОРКИТЕ И
ПОСЛОВИЦИТЕ ОД ЕДЕН ВО ДРУГ ЈАЗИК
M.A. Dragana Kuzmanovska
M.A. Biljana Petkovska
Vesna Nicheva
SUCCESSFUL TRANSFER OF PROVERBS AND SAYINGS
FROM ONE LANGUAGE INTO ANOTHER 183
- м-р Јована Караникиќ**
ИМИЊАТА ОД СТРАНСКО ПОТЕКЛО КАКО КУЛТУРНИ РЕФЕРЕНЦИ ПРИ
ПРЕВОД НА КНИЖЕВНИ ТЕКСТОВИ
Jovana Karanikik, MA
THE NAMES OF FOREIGN ORIGIN AS CULTURAL REFERENCES IN THE
TRANSLATION OF LITERARY TEXTS 191
- м-р Снежана Кирова**
КАКОВ НАСТАВНИК ВСУШНОСТ САКАМЕ
Snezana Kirova
WHAT KIND OF A TEACHER DO WE ACTUALLY WANT 201
- м-р Татјана Уланска**
м-р Весна Коцева
ПРОФИЛОТ НА ИДНИОТ ПРЕВЕДУВАЧ И ТОЛКУВАЧ ВО ПРЕСРЕТ
НА ВЛЕЗОТ НА МАКЕДОНИЈА ВО ЕУ
Tatjana Ulanska, M.A.
Vesna Koceva, M.A.
THE PROFILE OF THE FUTURE TRANSLATOR AND INTERPRETER
IN THE ACCESSION PROCESS OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA
IN THE EUROPEAN UNION 207

Стручен труд
Professional paper

ЕТИЧКИТЕ ВРЕДНОСТИ ВО БАЈКИТЕ ОД БРАЌАТА ГРИМ

проф. д-р Виолета Димова¹
Габриела Николовска¹

Апстракт

И ден-денес се прашуваме во што точно се наоѓа тајната на убавината на бајките, приказните и митовите, собрани и испечатени од страна на браќата Грим. Што е тоа што секогаш ги прави интересни за читање, како за младите читатели така и за повозрасните? Денеска, кога живееме во време на изгубени хумани вредности, дури и кај најмладите жители на планетава Земја, она што ни недостасува на сите е во таа постојана борба меѓу доброто и злото, да победи доброто, етичкото, праведното, како врвна категорија на убавината на постоењето. И покрај модерниот и секако брз начин на живеење, како и револуционерниот напредок на сите научни и техничко-технолошки полиња, сепак, целта од највисок ранг е да се придржуваме кон основните етички принципи. Сметам дека овие основни морални вредности се длабоко врежани во бајките во изданието „Детски и семејни бајки“ на браќата Грим.

Клучни зборови: *бајки, браќа Грим, етички вредности, модерно општество, добро и зло.*

ETHICAL VALUES IN THE GRIMM BROTHERS' FAIRY TALES

Violeta Dimova, Ph.D.²
Gabriela Nikolovska²

Abstract

One cannot stop wondering what exactly the secret beauty of the fairy tales, fables and myths collected and published by the Grimm brothers is. What is that enchanting thing that always makes them interesting to read both for the younger and the older reading audience? Today, when we live in a time of lost human values, when even the youngest had lost their sense of what pure goodness represents, what we need is in the constant battle between good and

¹) Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

²) Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip

evil, the good, ethical and justly as an acme of divine living to vanquish the bad and evil. Despite this modern and velocious way of living, as well as the revolutionary ascent in all scientific, technical and technological fields, the highest aim to keep to the primary ethical fundamentals is still very significant. That is why the importance of the fundamental moral values deeply weaved in the Grimm brothers' fairy tale collection "Children and family fables" will be underlined in this paper.

Keywords: *fairytales, Grimm brothers, literary works, moral values, modern society, good and evil.*

Вовед

Целта на овој труд е да покаже дека основните морални, естетски и етички вредности и денес се истите оние на кои биле воспитувани и учени децата и младите уште пред многу години. Со тоа сакаме да покажеме и да докажеме дека и покрај тоа што во брзорастечкото модерно општество, сè се менува, овие вредности остануваат исти. „Заслугата на браќата Грим во времето кога делувале е таа што се труделе да ги забележат оние бајки во кои главните актери се децата или младите, што ги правело привлечни за младите читатели, кои низ тие приказни биле воспитувани во духот на моралните норми и ги упатувале во духот на протестантизмот да бидат вредни, да ги слушаат постарите и да ги следат Божјите заповеди”, објаснува во еден есеј Ханс Јорг Утер, уредник на „Енциклопедијата на бајките на браќата Грим” со 2.700 енциклопедиски единици и автор на обемниот прирачник за „Детски и домашни бајки” на браќата Грим. Првото издание на овие бајки, кое било богато илустрирано, секако и приспособено според должината, јазикот и стилот на различните возрасти, се состои од 207 бајки. Творечката дејност на браќата Грим која им одземала десет години од нивниот живот, им донесе бесмртност, а на читателите им даде можност постојано да прават избор и да ги анализираат најубавите бајки и преку нив да се учат на најубавите особини.

Текст

Иако живееме во време на високоразвиена компјутерска и техничко-технолошка експанзија, неопходно е да внимаваме на хуманата димензија при воспитувањето на младите кои, за жал, сè помалку имаат допир со пишуваната литература и со бајките, во класична смисла на зборот. Знаеме дека воспитувањето на младите генерации е една од најважните улоги на возрасните. Растењето и воспитувањето на децата е најубавата, но истовремено и една од најтешките задачи на светот. Неретко родителите се чувствуваат неподготвени за таа важна задача, бидејќи се плашат од грешки. Од суштинска важност е родителите да ги воспитаат децата според вистинските морални вредности.

По дефиниција, терминот **морал** е збир на правила на едно определено општество или општествена класа за содржината и начинот на меѓусебните односи на луѓето во таа заедница. Моралот значи способност за правење разлика помеѓу доброто и лошото и претставува правец во философијата кој како предмет на изучување ја вклучува етиката, што всушност опишува начин на живеење т.е., став кон животот со свест за дисциплина. Моралот е една од најважните карактеристики на човекот. Денеска во сите сфери на човечката егзистенција се јавуваат проблеми, кои можат да бидат резултат и од лошото и неодговорно човеково однесување кон работата, кон природата, која е сè повеќе на удар на загадувачите на воздухот и оние кои ја уништуваат животната средина, неопходно е да се зачуваат старите и новите етички норми.

Еден од најважните етички мислителци, кој исто така создавал етички норми и вредности е Аристотел, кој воедно е и првиот кој го спомнал поимот етика, во неговото основно значење – морал или убаво однесување. Според него, моралот има три извори:

- Првиот извор е **општеството** (заедницата), тоа значи дека мнозинството луѓе се сложиле што е добро и така ќе постапуваат;
- вториот извор е **човекот** (единката) кој го создава моралот според сопствени идеи и постапки, но и овој морал се оценува во заедницата;
- третиот извор можат да бидат **сознанијата од минатото** и од целиот свет, при што се мисли на мудростите и искуствата од минатото за прашањата на доброто и злото.

Денес, за жал, живееме во едно такво општество каде што многу единки не ги почитуваат ни основните морални вредности, па така тие подлегнуваат на најлошите пороци, како што се криминал, зависност од некои опојни средства или пак алкохолизам.

Во овој труд ќе го задржиме вниманието на третиот извор на морал, а тоа се сознанијата од минатото од целиот свет, односно мудростите и искуствата од минатото и прашањата на доброто и злото, како основа, длабоко втемелена во бајките на браќата Грим. Тоа се: честа, вистината, праведноста, патриотизмот, доброто однесување со семејството, грижата, помошта, соработката и комуникацијата со другите и секако, универзалните етички и морални вредности - мир и толеранција.

Мислам дека не постои човек кој барем еднаш не се сретнал со бајките, приказните и легендите од браќата Грим. Секој од нас има прочитано некоја сказна која ги содржи најважните етички и морални вредности. Бајките на браќата Грим со својата едноставност им носат на читателите, особено на најмладите читатели многу етички пораки, кои поради едноставниот стил стануваат лесно достапни и разбирливи и за децата од предучилишната возраст, па така имаат силно влијание врз развојот на нивната личност

и им помагаат многу брзо да ја сфатат разликата меѓу доброто и злото, љубовта кон семејството и најблиските, потребата да му се помогне на послабиот во неволја итн. Во сите нивни бајки, митови и легенди може да се доживее древновековната тајна на моралните вредности. Така на пример, во „Пепелашка“ (или на германски „Aschenputtel“), една од најпознатите бајки, за кои се направени денес најразлични верзии, а исто така се направени и многу анимирани филмови, највоочлива е добрината на Пепелашка. Тоа го гледаме, не само од нејзиното однесување со маќеата и нејзините две полусестри, туку пред сè преку однесувањето со животните. Така, детето – читател, не ја „засакува“ Пепелашка само поради нејзината убавина, добрина и послушност кон маќеата, туку и поради тоа што им создава една романтичарска слика за хармонијата во природата, што исто така спаѓа во оние морални квалитети што треба да ги поседува секој човек.

Зошто сметам дека бајките се важни при усвојувањето на моралните вредности? Во бајките и приказните се прикажани добрите и лошите дела најчесто на наједноставен и наивен начин, на начин кој е многу близок до децата од најмала возраст, во период кога треба кај нив да се создаде добра основа за нивното идно етичко однесување во социјалната средина, а тоа е градинката. Што се однесува до возрасните, тие во бајките имаат извонреден инструмент со кој ќе си помогнат во создавањето слика за вистинските морални вредности и етички здрави деца, кои ќе умеат да ги следат и да ги почитуваат моралните норми во општеството и во животот воопшто. Секако, истражувачите на бајките, наоѓаат и некои елементи кои за нив се дискутабилни, по однос на борбата меѓу доброто и злото. Така на пример, некои критичари сметаат дека речиси во секоја бајка има „крв и убиство“, како што е тоа на пример во „Црвенкапа“, во „Снежана и седумте цуциња“, каде што дури и се игра од радост по убиството на волкот (во „Црвенкапа“). Но, сепак овие „хорор“ сцени можеме да сметаме дека не може да влијаат негативно врз свеста на детето, пред сè поради тоа што тоа ја доживува смртта на поинаков начин од возрасниот човек, а со тоа и убиството на „лошиот“ лик за него е уште една победа на доброто врз злото.

Но, бајките не се само извор на дискусија. Од нив можеме да дознаеме како се гледало на моралните вредности кога биле создавани и публикувани во времето на рационализмот и просветителството, како во времето на романтизмот, кога биле публикувани од Браќата Грим, а како се гледа на етичките пораки што произлегуваат од нив денеска.

Заклучок

Се прашуваме дали децата денес веруваат во добри самовили, волшебни стапчиња, лоши змејови или пак нивното внимание е пренасочено кон некои други виртуелни светови, кои толку ги „изместиле“ вистинските морални норми што е веќе алармантно за родителите, кои сè помалку и помалку имаат време за воспитување на своите деца. Затоа, сметам дека бајките треба прво „да им ги вратиме“ на возрасните, кои, откако ќе ја „повратат изгубената доверба во нив“, ќе можат да им помогнат на своите деца да ја сфатат суштината на живеењето, која не пропагира „живот како бајка“ (бидејќи такво нешто ниту постоело, ниту постои), туку живот во кој, ако ги почитуваат и ценат основните етички норми можат да живеат спокојно и достоинствено.

Библиографија:

1. Темков, Кирил, (2010) „Етика“ - Скопје, Министерство за образование и наука на Република Македонија
2. Bezic, Zivan (2002), „Etika i Moral“, Split
3. Boss, A.Judith (2008) „Analyzing Moral Issues“, Brown University
4. Професор д-р Кирил Темков, број 21796 | петок 25.9.2009, од <http://www.novamakedonija.com.mk/NewsDetal.asp?vest=92291033296&id=25&setIzdanie=21796>
5. http://www.grimmstories.com/de/grimm_maerchen/aschenputtel
6. Shermer, Michael (2004), „Transcendent Morality“, The Science of Good and Evil
7. All About Philosophy - The Big Questions“ (2002 – 2011) <http://www.allaboutphilosophy.org/moral-values-faq.htm>, AllAboutPhilosophy.org

